

mr. sc. Ana-Marija Malbašić
Knjižnice grada Zagreba
anamarija.malbasic@kgz.hr

ISSN 1845-2434
[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Zbirke knjiga na stranim jezicima pri odjelima za djecu i mlade narodnih knjižnica

Foreign languages book collections in children and youth departments of public libraries

Stručni rad

Sažetak: Zbirke knjiga na stranim jezicima pri odjelima za djecu i mlade narodnih knjižnica korisnicima osiguravaju zadovoljavanje potreba za znanjem i informacijama, kao i kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Mogućnosti osobnog razvoja korisnika i poticanje kulture čitanja, koje kroz svoje programe i usluge zbirke knjiga na stranim jezicima pružaju, još uvijek nisu dovoljno istaknute i istražene. U radu se kroz pregled aktivnosti ostvarenih pri Engleskoj zbirci Knjižnice Gajnice prikazuje kako zbirka različitim aktivnostima može biti poticaj za kvalitetne susrete, razvoj inojezičnih znanja i vještina korisnika svih uzrasta, promicanje čitanja, kao i senzibiliziranje djece i mladih za razvijanje pozitivnog stava prema drugim kulturama.

Ključne riječi: narodne knjižnice, odjeli za djecu i mlade, zbirke knjiga na stranim

Uvod

Manifest za narodne knjižnice (1994) Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) i Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) i IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice (2011) temeljni su dokumenti koji definiraju zadaće i djelatnosti narodnih knjižnica. Prema njima, narodna knjižnica je kulturna i obrazovna ustanova koja pomoću niza izvora i službi svim članovima zajednice u lokalnim sredinama u kojima djeluje, bez ikakve nacionalne, rasne, spolne, dobne, vjerske, jezične, političke, ekonomske ili neke druge diskriminacije, osigurava pristup znanju, informacijama i umjetničkim djelima. Prema Barbari Lison (2003) knjižnica kao javna ustanova, osim navedenog, osigurava kompetentnost u pružanju usluga i iskustvo u istraživanju, organizaciji i prosljeđivanju informacija, kao i neutralnost i objektivnost u ispunjavanju svoje

socijalne uloge.

Definirajući djelatnost narodnih knjižnica, Smjernice (2011) njihovu temeljnu misiju promatraju kroz pružanje različitih usluga i osiguravanje građe na različitim medijima radi zadovoljavanja formalnih i neformalnih obrazovnih i informacijskih potreba svojih korisnika, kao i potreba za osobnim kreativnim razvojem i razvijanjem novih interesa, što obuhvaća i razonodu i ostale potrebe vezane za slobodno vrijeme. Narodne knjižnice tako osiguravaju osnovne uvjete za cjeloživotno učenje i kulturni razvitak i pojedinaca i društvenih skupina.

Narodne knjižnice imaju bitnu ulogu u zadovoljavanju obrazovnih i kulturnih potreba djece i mladih, kao bitnih korisnika knjižničnih usluga. One su ustanove koje svakom djetetu osiguravaju pravo na razvoj i u području obrazovanja i u području kulture. Kao jedna od ključnih ustanova tijekom odrastanja svakog pojedinca, one osmišljavaju i nude kvalitetne poticaje od najranije dobi. U Smjernicama za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi (2008) ističe se kako postati dijelom knjižnične zajednice od najranije dobi predstavlja rano socijalno iskustvo koje, između ostalog, osigurava okruženje poticajno za čitanje, ima velik utjecaj na usvajanje jezika i govora te potiče znatiželju i maštu. Djeca osnovnoškolske dobi i mladi najčešće posjećuju knjižnicu zbog školskih obveza, bavljenja određenim hobijima ili u njoj samo žele provesti slobodno vrijeme.

Za svoje mlade korisnike knjižnica mora biti ugodno okruženje poticajno za njihov kognitivni i društveni život, kao i za razvoj vještina potrebnih za učenje. Za sve to potrebno je osigurati odgovarajući prostor, opremu i građu, kompetentne knjižničare koji rade na dječjem odjelu te potaknuti kvalitetnu suradnju s partnerima u zajednici. Najvažniji su ipak kvalitetni programi i usluge koji se nude mladim korisnicima kod kojih se kultura čitanja i čitalačka pismenost tek počinju razvijati (što uključuje čitanje sa zadovoljstvom, razumijevanjem i kritičkim promišljanjem). Izgradnja zbirke knjiga na stranim jezicima pri tome može imati značajnu ulogu.

Osnovne pretpostavke izgradnje zbirke knjiga na stranim jezicima narodnih knjižnica

Milka Tica (2017) ističe kako su narodne knjižnice važna informacijsko-komunikacijska točka u lokalnoj zajednici s velikom količinom znanja, i stoga nezaobilazni kulturni prostori okrenuti širenju informacija među građanima. Zbog sve veće potrebe za javnim kulturnim prostorima i potrebama za različitim informacijama, one stvaraju nove sadržaje koje će tu bazu znanja stalno razotkrivati i otvarati za sve vrste korisnika.

Jedna od takvih usluga narodnih knjižnica su knjižnične zbirke. One sadržavaju odabrane i organizirane jedinice građe iz fonda knjižnice, omogućujući i olakšavajući korisnicima pristup toj građi. Zbirke se izgrađuju na temelju procjena potreba korisnika, a knjižničari na temelju te građe organiziraju različite usluge sa svrhom predstavljanja zbirke. Jedna je od glavnih svrha osnivanja zbirke u narodnim knjižnicama poticanje kulture čitanja, stjecanje novih korisnika, stvaranje navika dolaska u knjižnicu i kvalitetno provođenje slobodnog

vremena. Zbirke služe promicanju i prenošenju znanja i informacija, a putem raznovrsnih stručnih i znanstveno-popularnih okupljanja i poticanju razvoja socijalnih i komunikacijskih vještina korisnika, osiguravajući njihov osobni razvitak kroz edukaciju i informiranje, stjecanje novih i obnovu starih znanja, zabavu, nova iskustva i doživljaje.

Prema Tici (2017), i zbirke knjiga na stranim jezicima su medij novih načina komuniciranja, odnosa i suradnje. Te zbirke promiču izgradnju pozitivnog odnosa prema kulturnoj baštini drugih kultura, jačanje svijesti o njezinoj važnosti i aktivno korištenje tim dobrima. Ivana Faletar, Sanjica Faletar Tanacković i Darko Lacović (2012) ističu kako je jedan od bitnih poticaja za osnivanje zbirke knjiga na stranim jezicima pri narodnim knjižnicama općeprihvaćeno stajalište da je jedna od važnijih zadaća suvremenih knjižnica podupirati razvoj multikulturalne pismenosti te poticanje i promicanje interkulturalnog dijaloga. Knjižnice sa zbirkama knjiga na stranim jezicima promiču svijest o pozitivnoj vrijednosti kulturne raznolikosti i razvijaju i potiču multikulturalnu pismenost i interkulturalni dijalog.

U Smjernicama za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice (2010) ističe se uloga knjižnica kao promicatelja kulture i dijaloga među različitim kulturama, tako da usluge koje pružaju korisnicima i programi koje organiziraju sve više odražavaju njihovo interkulturalno djelovanje, a njihove zbirke postaju višejezične. Ciljevi tih usluga su razumijevanje i interaktivan odnos među različitim kulturama, kao i njihovo međusobno povezivanje, razumijevanje, prožimanje, međudjelovanje i razmjena. Multikulturalna pismenost je (uz vizualnu, medijsku i informacijsku) jedna od četiri bitne pismenosti 21. stoljeća i odnosi se ne samo na društvenu osviještenost, nego i na sposobnost komunikacije u svijetu kulturnih različitosti.

Kod izgradnje zbirke na stranim jezicima važno je pri nabavi građe i planiranju usluga prepoznati i uvažiti različite jezične i kulturne potrebe zajednice, osigurati jasno izdvojen prostor namijenjen knjižničnoj građi na stranim jezicima, osigurati širok izbor građe (tiskane i multimedijalne), kao i tehnologiju i uređaje za korištenje posebnih vrsta građe. Ključnu ulogu za ukupni uspjeh njihove misije imaju vještine i znanja knjižničnog osoblja. Dragutin Katalenac (2003) ističe kako paradigma novog knjižničara uključuje osim tradicionalnih vrlina (obrazovanje, vještine, etičnost i učinkovitost) i posjedovanje novih kvaliteta: komunikativnost, inovativnost i kreativnost, otvorenost prema novim idejama i usvajanju novih znanja i vještina, sposobnost suradnje i timskog rada, predanost poslu i spremnost na stalno profesionalno usavršavanje i osobni razvoj, a u Smjernicama za knjižnične usluge za mladež (2009) ističe se kako treba zapošljavati djelatnike koji su kompetentni i osposobljeni, ali i entuzijastični, poduzetni, otvoreni, prilagodljivi, pouzdani i kulturalno osjetljivi, kako bi se što kvalitetnije odgovorilo na multikulturalne potrebe korisnika, poticalo dijalog među kulturama i jačalo svijest o vrijednostima kulturne raznolikosti.

Ciljevi i zadaci osnivanja zbirke na stranim jezicima pri odjelima za djecu i mlade narodnih knjižnica

Prema Smjernicama za knjižnične usluge za mladež (2009), građa na drugim jezicima i građa koja uvažava kulturne raznolikosti treba postati sastavnim dijelom knjižničkog fonda narodne knjižnice. I u Smjernicama za knjižnične usluge za djecu (2004) ističe se kako su pristup znanju i multikulturalnom bogatstvu svijeta, baš kao i cjeloživotno učenje i pismenost, postali glavnom zadaćom našeg društva. Zbirke knjiga na stranim jezicima pri odjelima za djecu i mlade, jednako kao i pri odjelima za odrasle, tako postaju mjesta susreta, suradnje, obrazovanja, razmjene i kulturnog dijaloga, kulturnog razvitka i razonode pojedinaca i društvenih skupina.

Prema Faletar, Faletar Tanacković i Lacović (2012), takve zbirke omogućuju ostvarenje prava svakog djeteta od najranije dobi, kao i mladih osoba, na okruženje koje uključuje slikovnice, knjige i časopise na stranim jezicima namijenjene njima i njihovim roditeljima, odgajateljima, učiteljima i profesorima te multimediju i odgovarajuću opremu, tj. pružanje multikulturalnih knjižničnih usluga namijenjenih svim knjižničnim korisnicima, ali i društveno nedovoljno zastupljenim skupinama kao što su useljenici, migranti, azilanti, pripadnici nacionalnih manjina i sl. Tako knjižnica, prema Jasni Kovačević (2017), postaje prostor komunikacije, učenja i inkluzije.

Zbirke time ostvaruju neke od osnovnih zadaća narodnih knjižnica:

- poticanje osobnog razvoja
- poticanje kulture čitanja i stvaranje i jačanje čitateljskih navika djece od najranije dobi
- razvoj svih oblika pismenosti i jezičnih vještina mladih
- podupiranje osobnog obrazovanja pojedinaca i formalnog obrazovanja na svim razinama
- zagovaranje važnosti poznavanja stranih jezika i osiguravanje građe koja odražava i njeguje jezičnu i kulturnu raznolikost
- otvaranje za druge kulture i njihovo uvažavanje, poticanje njegovanja dijaloga među kulturama i zastupanje kulturnih različitosti
- razvijanje, jačanje i njegovanje višejezičnosti i interkulturalne kompetencije od najranije dobi
- ostvarivanje dijaloga s korisnicima
- osiguravanje građe i usluga koje bi zadovoljile pravo i potrebe djece i mladih za informiranjem, obrazovanjem, kulturom i razonodom
- poticanje mašte i kreativnosti i stvaranje mogućnosti za osobni kreativni razvitak djece i mladih i razvitak novih interesa
- osiguravanje zabave i razonode
- promociju dječjih odjela narodnih knjižnica u javnosti.

Kako bi se kod djece i mladih razvila ljubav prema čitanju knjiga na stranim jezicima, nužno je u knjižnicama stvoriti okruženje koje bi trebalo biti bogato sadržajno i jezično

primjerenom i kvalitetnom građom na stranim jezicima. Takvo okruženje i djeci i mladima kao korisnicima treba biti pristupačno, privlačno, ugodno i udobno, sigurno, zanimljivo i poticajno te prigodno opremljeno namještajem i detaljima.

Za promociju zbirke ključno je osmišljavanje i organiziranje popratnih sadržaja, dobro primjerenih programa i promocijskih aktivnosti, tj. različitih kulturnih i obrazovnih događanja i društvenih okupljanja kojima se promovira fond na stranim jezicima. Ta događanja mogu biti: organizirani posjeti vrtićkih odgojnih skupina knjižnici, igraonice, pričaonice i slušaonice na stranim jezicima, javna tematska predavanja, susreti, tribine i razgovori, kulturne priredbe na stranim jezicima, predstavljanje knjiga, knjižnični čitateljski klubovi u kojima se raspravlja o knjigama, radionice poučavanja pismenosti na stranim jezicima, ostale tematske radionice različitih sadržaja s različitim profilima voditelja, kvizovi te različiti oblici obrazovanja roditelja. Sve navedeno pretpostavlja uspostavljanje kvalitetne suradnje s pojedincima i drugim ustanovama i organizacijama, njihovo kontinuirano informiranje o zbirci i aktivnostima te uslugama koje se vežu za knjižnicu i njezinu zbirku. Pri tome mislimo na dječje vrtiće, osnovne i srednje škole kao najvažnije suradnike dječjih odjela narodnih knjižnica, zatim fakultete, institute, veleposlanstva, izdavačke kuće, različite ustanove i udruge, stručne osobe iz okruženja koje su pripadnici drugih kultura, pojedince koji posjeduju jezične kompetencije, ali i kompetencije iz različitih drugih područja znanosti i umjetnosti te volonterske organizacije.

Uvođenje i razvoj novih sadržaja i aktivnosti za djecu i mlade odražava se i na djelatnike zaposlene pri odjelima za djecu i mlade narodnih knjižnica – javlja se potreba za nizom socijalnih, profesionalnih i osobnih vještina koje moraju posjedovati. Knjižnično osoblje kao posrednik između korisnika i građe na stranim jezicima treba posjedovati obrazovanje i vještine iz raznih područja (jezična i kulturna znanja, vještine i kompetencije, poznavanje stranih jezika, znanja o književnosti za djecu i mlade, teorije razvoja čitanja i promocije čitanja, poznavanje svih medija i sadržaja koje nude korisnicima, poznavanje informacijske i komunikacijske tehnologije, a naročito znanja o dječjoj psihologiji te razvoju i potrebama različitih dobnih skupina, osobine kao što su kreativnost, razumijevanje kulturnih raznolikosti i potreba korisnika, organizacijske i komunikacijske vještine te spremnost na suradnju). Knjižničari također moraju biti skloni učenju i kontinuirano raditi na stjecanju novih vještina i znanja. Iznimno važno je i informiranje i obrazovanje ostalih odraslih osoba koje se bave djecom i mladima o važnosti razvoja jezičnih vještina na stranim jezicima te upoznavanje s građom primjerenom za određenu dob dostupnom u njihovoj područnoj knjižnici.

Navedene spoznaje i pretpostavke primijenjene su pri izgradnji Engleske zbirke Knjižnice Gajnice.

Engleska zbirka Knjižnice Gajnice

Engleska zbirka knjiga za djecu i mlade Knjižnice Gajnice svoje početke bilježi 2009. godine. Jedan od glavnih razloga njezinog osnivanja stalna je usmjerenost Knjižnice na korisnike i njihove raznolike potrebe i interese. Učestali upiti korisnika odjela za djecu i mlade koji su željeli posuditi građu na engleskom jeziku, kao i obveza učenika obližnje gimnazije da (najčešće tijekom ljetnih praznika) pročitaju barem jednu knjigu na engleskom jeziku, bili su dovoljan poticaj da se krene s izgradnjom ove zbirke. Njezino osnivanje bilo je logičan nastavak i svih prethodnih aktivnosti vezanih za promociju engleskog jezika koje su se krajem devedesetih godina prošlog stoljeća ostvarile zahvaljujući suradnji s British Councilom u Zagrebu (izložba knjiga na engleskom jeziku istaknutih autora engleske književnosti za djecu i mlade iz fonda Knjižnice British Councila, susret s pripovjedačem Richardom Berryjem organiziran u okviru Dana Walesa, izložbe o književnicima Shakespeareu i Lewisu Carrollu i glazbenom sastavu The Beatles) te vrlo uspješnoj kontinuiranoj suradnji s Veleposlanstvom Sjedinjenih Američkih Država u Zagrebu, zahvaljujući kojoj smo od 2006. godine u Knjižnici organizirali niz susreta s izvornim govornicima iz Sjedinjenih Američkih Država.

Godine 2009. od Veleposlanstva SAD-a na poklon je dobiveno šezdesetak knjiga iz raznih znanstvenih disciplina te preko stotinu slikovnica i romana za djecu i mlade. Bio je to početni fond zbirke koji je 2014. godine nadopunjen novom velikom donacijom beletristike za djecu i mlade. Od tog vremena zbirka se dopunjuje i povremenom kupovinom odabranih novih naslova slikovnica vlastitim sredstvima knjižnice, kao i donacijama korisnika. Građa se nabavlja na temelju vlastitih planova i mogućnosti, ali i potreba, interesa i želja korisnika za određenim naslovima ili temama. Veličina zbirke određena je i financijskim sredstvima, ali i prostorom.

Zbirka ima otvoreni pristup, izdvojena je u prostoru i na policama i jasno obilježena istaknutim natpisom i oznakama na policama. Izbor građe obuhvaća širok raspon žanrova (i beletristike i stručne građe iz raznih područja) i trebao bi zadovoljiti sve dobne skupine odjela za djecu i mlade prema kriterijima vrijednosti i potražnje.

Zbirka je bila poticaj da se kroz niz susreta predstavi kulturna raznolikost američkog i britanskog društva te njihova baština, tradicija i životni stilovi. Organizacija svih akcija kojima se promovira engleski jezik kao jezik međunarodne komunikacije temelji se na ulogama multikulturalne knjižnice definiranim u Smjernicama za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice (2010): njima se nastoji ispuniti obrazovna uloga, ali i društveno djelovati i pridonijeti globalnom razumijevanju (poboljšanju jezičnih znanja i vještina, razumijevanju života i stajališta pripadnika drugih kultura te stjecanju novih prijatelja).

Programi kojima se dosad nastojalo predstaviti zbirku vrlo su raznoliki i okupljali su korisnike različitih dobnih skupina:

- *Svijet priča na engleskom jeziku* – pričaonice na engleskom jeziku za predškolce

organizirale su se dva puta mjesečno od siječnja 2015. do lipnja 2017. godine u suradnji s volonterkom Martinom Ivanović, studenticom pedagogije. Na susretima su se okupljali stariji predškolci koji su kroz priču i igru koja je slijedila usvajali vokabular engleskog jezika i osnovne jezične izraze.

- *Storyline project* – tijekom školske godine 2017./2018. godine organizirale su se praktične vježbe studenata 5. godine nastavničkog smjera diplomskog studija anglistike Filozofskog fakulteta u Zagrebu pod vodstvom Jasenke Čengić, članice Katedre za metodiku Odsjeka za anglistiku. Susreti su se održavali jednom mjesečno, a na njima su sudjelovali učenici prvih i drugih razreda OŠ Dragutina Domjanića i OŠ Stenjevec. Pričama na engleskom jeziku namijenjenim učenicima rane školske dobi pokušalo se doprinijeti razvoju vještine slušanja na stranom jeziku koja je osobito važna učenicima te dobi. Oslanjajući se na slušni i vizualni aspekt slikovnica primjerenih za mlađi školski uzrast, kao i na sve popularnije čitanje naglas, učenici su na susretima imali priliku dodatno razvijati svoje inojezične vještine. Nakon čitanja priče slijedio je razgovor o priči i aktivnosti kojima su djeca mogla razvijati svijest o jeziku.

- susreti i predavanja za učenike završnih razreda osnovne škole na kojima su predstavljene sljedeće teme: Hip-hop, Michigan – Great Lake State, Native Americans, Christmas in America, English is Great, American Literature for Kids and Young Adults, Georgia, Alaska, Washington D.C., Deep South. Predavači su bili izvorni govornici, djelatnici Veleposlanstva SAD-a i korisnici Fulbrightove stipendije, koji su svoje izlaganje popratili video prezentacijama, a prisutni učenici mogli su kroz pitanja i razgovor usavršiti svoje jezične kompetencije.

- višekratni posjeti Veleposlanstvu SAD-a u Zagrebu i susret s pripadnicima diplomatskog osoblja i djelatnicima Veleposlanstva

- *online* književni susret s engleskom književnicom Loll Kirby i predavljanje njezine knjige *Old Enough to Save the Planet*. Susret je na platformi Zoom održan tijekom Mjeseca hrvatske knjige 2020. koji se održavao pod motom *Razlistaj se!* U organizaciji ovog susreta pomogla je suradnja s izdavačkom kućom Planetopija koja je objavila spomenutu knjigu.

- *STEAM of Meteorology, Science, Technology, Engineering, Art, Math* – radionica u okviru Festivala znanosti održana je u travnju 2017. godine, a ostvarena u suradnji s Inkubatorom za društveno poduzetništvo i coworking prostorom Impact Hub. Tema radionice bio je Andrija Mohorovičić i njegove zasluge u području meteorologije i seizmologije prikazane kroz kreativne izričaje. Radionicu je vodila Tina Lee Odinsky-Zec, voditeljica Centra za inovacije i poduzetništvo pri Zagreb School of Economics and Management.

- povremene radionice i susreti – jednokratni susreti na kojima su gostovali osnovnoškolci, članovi English Cluba, polaznici dodatne nastave engleskog jezika pri osnovnim školama Dragutina Domjanića i Stenjevec, kao i pokazne radionice za predškolce u organizaciji Škole stranih jezika Helen Doron također su potaknuli jačanje višejezičnih znanja i vještina prisutnih predškolaca i osnovnoškolaca.

- izložba Native Americans – u suradnji s Veleposlanstvom SAD-a 2011. godine organizirana je izložba reprodukcija fotografija sjevernoameričkih Indijanaca koje je početkom 20. stoljeća snimio Edward S. Curtis, američki fotograf poznat po fotografijama Divljeg zapada i američkih indijanskih plemena. Jedanaest izloženih plakata prikazivalo je portrete, pejzaže i situacije svakodnevnog života pripadnika više od sedamdeset indijanskih plemena, autohtonog stanovništva čija je domovina nekoć obuhvaćala dvije trećine područja Sjedinjenih Američkih Država i Kanade.

- *Reci „penzić“ na engleskom!* – u zbirci knjiga na engleskom jeziku koja se nalazi u fondu Knjižnice Gajnice gostovali su tijekom 2018. godine polaznici početnog tečaja engleskog jezika organiziranog u okviru projekta 65 plus za pripadnike treće životne dobi. Tečaj je organiziran u suradnji s volonterom Ivanom Polanščakom, apsolventom nastavničkog smjera diplomskog studija anglistike, a pohađalo ga je desetak polaznika koji su se sastajali svake druge subote i usvajali vokabular i gramatička pravila engleskog jezika.

Sve spomenute akcije organizirane su u suradnji s Veleposlanstvom SAD-a i Američkim kutkom KGZ-a, British Councilom, Odsjekom anglistike Filozofskog fakulteta u Zagrebu, izdavačkom kućom Planetopija, volonterima – studentima anglistike i pedagogije te područnim osnovnim školama Dragutina Domjanića i Stenjevec. Posebno se ističe suradnja s gospođom Maricom Bahlen, bivšom djelatnicom Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu, koja je kao voditeljica Informacijskog centra Veleposlanstva najzaslužnija za dvije veće donacije knjiga te tematski i sadržajno različite susrete zahvaljujući kojima je Engleska zbirka knjiga za djecu i mlade Knjižnice Gajnice i mogla zaživjeti.

Svrha svih akcija koje se organiziraju je komunikacija s izvornim govornicima (kao poticaj razvoju pozitivnih stavova prema učenju stranog jezika) te upoznavanje s engleskom i američkom kulturom i običajima. Zbirka je tako postala prostor poticanja pozitivnih socijalnih iskustava, ispunjavajući tako društvenu ulogu narodne knjižnice kao mjesta okupljanja i susreta.

Kako mnogim korisnicima tek treba predstaviti vrijednost i opseg građe koju Knjižnica i zbirka nude, promidžba Engleske zbirke knjižnice temelji se na odličnoj suradnji s lokalnim vrtićima i školama. Nadalje, i svaku drugu prigodu koja se ukaže nastoji se iskoristiti za predstavljanje zbirke pojedincima ili ciljanim skupinama radi poticanja i osiguravanja što učestalijeg i što učinkovitijeg korištenja građe (oglašavanje u medijima, knjižničnim mrežnim stranicama, ciljane promotivne akcije među određenim skupinama, izložbeni panoi, plakati i ostali tiskani materijali, neformalni razgovori s korisnicima).

Želja je da se Engleska zbirka knjiga za djecu i mlade Knjižnice Gajnice u bližoj budućnosti osuvremeni: zbirci nedostaju digitalni mediji za učitavanje elektroničkih knjiga, kao i raznoliki izbor ostale neknjižne građe, pogotovo periodične publikacije.

I na kraju, kvantitativno i kvalitativno vrednovanje uspješnosti zbirke, koje je dosad izostalo, pokazalo bi koliko zbirka odgovara na potrebe korisnika i što bi trebalo promijeniti.

Zaključak

Značenje i uloga zbirke knjiga na stranim jezicima pri odjelima za djecu i mlade narodnih knjižnica temelje se na postavkama Konvencije o pravima djeteta (2006) koju su Ujedinjeni narodi proglasili 1989. godine, a koja ističe pravo svakog djeteta da u potpunosti razvije svoje potencijale i koje pod jednakim uvjetima za sve ima pravo na slobodan i besplatan pristup informacijama, građi i programima. Prema IFLA-inom i UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice (1994), upravo su narodne knjižnice vitalna snaga lokalne zajednice u obrazovanju, kulturi i obavještanju. Zbirke knjiga na stranim jezicima pri tome osiguravaju kvalitetnije i raznolikije knjižnične usluge, naročito za članove knjižničnog odjela za djecu i mlade, te kao takve predstavljaju kvalitetan izvor informacija i omogućuju zadovoljavanje raznovrsnih potreba korisnika usluga odjela za djecu i mlade narodnih knjižnica. Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice (2010) ističu kako se uloga zbirke knjiga na stranim jezicima naročito ističe u osiguravanju pristupa izvorima na različitim jezicima, razvoju programa usmjerenih na obrazovanje korisnika (i formalno i neformalno) i uspostavu međukulturalnog dijaloga.

Dječji odjeli narodnih knjižnica još uvijek nedovoljno osiguravaju slobodan i besplatan pristup tiskanoj građi, informacijama i programima na stranim jezicima. Odrastanje mladih generacija u doba spoznaje kulturnih različitosti i globalizacije znači da uslugama koje pružaju dječji odjeli narodnih knjižnica u okviru svojih zbirki na stranim jezicima treba pridavati jednaku, a često i veću važnost od usluga zbirki na stranim jezicima za odrasle. Iako organiziranje tih zbirki znači razvoj novih kvalitetnih usluga, a knjižničarima na odjelima za djecu i mlade sredstvo za svakodnevno kvalitetno djelovanje u praksi, te su zbirke još uvijek nedostatno istražene i vrednovane.

Iako je multikulturalizam, prema Faletar, Faletar Tanacković i Lacović (2012), globalna baština i ekonomski i društveni kapital, sustavno djelovanje knjižnica na načelima multikulturalnosti i dijaloga među kulturama još uvijek izostaje. Ovaj je članak i nastao kao poticaj isticanju i osnaživanju ove uloge narodnih knjižnica.

Literatura:

1. Faletar, I., Faletar Tanacković, S. i Lacović, D. (2012) Multikulturalne usluge hrvatskih narodnih knjižnica. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 55 (3/4), str. 153-188.
2. IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice. (1994) Dostupno na: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm [15. 4. 2021.]
3. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. (2011) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
4. Konvencija o pravima djeteta. Zakon o pravobranitelju za djecu. (2006) Zagreb : Pravobranitelj za djecu.
5. Katalenac, D. (2003) Narodne knjižnice i novi mediji: upravljanje novim uslugama u narodnim knjižnicama. U: Nebesny, T. (ur.) *Narodne knjižnice u novoj Europi 5: utjecaj*

globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, str. 178-202.

6. Kovačević, J. (2017) *Narodna knjižnica: središte kulturnog i društvenog života. Zagreb: Naklada Ljevak.*

7. Lison, B. (2003) Internet usluge u njemačkim narodnim knjižnicama: izazovi umreženog društva. U: Nebesny, T. (ur.) *Narodne knjižnice u novoj Europi 5: utjecaj globalizacije i informatizacije na narodne knjižnice u tranzicijskim zemljama. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, str. 50-71.*

8. *Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. (2008) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.*

9. *Smjernice za knjižnične usluge za djecu. (2004) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.*

10. *Smjernice za knjižnične usluge za mladež. (2009) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.*

11. *Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice: s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. (2010) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.*

12. Tica, M. *Izložba u knjižnici. (2017) Zagreb: Naklada Jurčić.*